

Nr 633.

Av herr **Heiding m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 257, angående vissa åtgärder till jordbrukets stödjande.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 257 framlägges bland annat förslag om veteavgift att utgå med det belopp, högst 2 öre för varje kilogram av varans nettovikt, som Kungl. Maj:t bestämmer.

Denna åtgärd är en följd av den överproduktion av brödsädesspannmål, som kommit till stånd med anledning av den ensidiga inriktning de särskilda statsingripandena erhållit. Vissa jordbrukare ha mer än andra utnyttjat den uppkomna situationen och i alltför stor utsträckning ökat sin brödsädsareal. Exempel på brödsädesodlingar å 40—60 procent av åkerarealen finnas. En dylik utvidgning strider mot syftet med stödåtgärderna.

Att en begränsning av veteodlingen kan vara på sin plats, torde alla vara överens om med tanke på det stora brödsädesöverskott som föreligger. Ju fortare detta överskott kan nedbringas, desto mindre blir förlusten och desto mindre belopp behöver uttagas i veteavgifter. Att på detta stadium kunna beräkna de förluster, som komma att uppstå för Svenska spannmålsföreningen torde dock icke vara möjligt, och det torde icke heller vara nödvändigt, att redan nu anslå någon viss summa därtill. Genom en minskning av brödsädesodlingen, vilket framförallt bör kunna påräknas genom de åtgärder som blivit föreslagna beträffande foderspannmålen och kraftfoderimporten, kommer med visshet brödsädesöverskottet att försvinna utan allt för omfattande åtgärder.

Införandet av en allmän veteavgift upptill 2 kronor för 100 kilogram skulle alltför orättvist drabba de jordbrukare, som icke utökat eller i endast mindre omfattning ökat sin veteareal. Veteavgiften borde i stället uttagas på det vete, som odlas utöver en viss areal, t. ex. 20 procent av åkerarealen, och då utgå per hektar odlat vete och till något högre belopp än vad som föreslagits i fråga om en allmän veteavgift. Avgiften kunde exempelvis sättas till 100 kronor per hektar för den överskjutande arealen. En egendom med 100 hektar åker och 20 procent veteodling, i detta fall 20 hektar, och med en medelskörd av 2,500 kilogram vete till avsalu per hektar, vilket tillsammans utgör 50,000 kilogram, har i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag med en veteavgift å 2 kronor per 100 kilogram

att erlægga 1,000 kronor. Enligt vårt förslag skulle vid ovannämnda odling av vete å 20 procent av arealen icke utgå någon avgift, men vid en odling av 25 procent komme 5 procent överodling att avgiftsbeläggas, vilket i så fall efter 100 kronor per hektar skulle utgöra 500 kronor. Vid en veteodling å 30 procent av arealen bleve avgiften 1,000 kronor, 35 procent 1,500 kronor, 40 procent 2,000 kronor och vid en odling av 45 procent av arealen 2,500 kronor.

Genom ett dylikt avgiftssystem skulle veteavgiften verkligen träffa de odlare, som ensidigt utnyttjat prisgarantien för brödsäd, under det att de övriga icke drabbades av beskattningen.

En olägenhet, som helt kunde undvikas, om veteavgiften utginge efter den odlade arealen, vore dessa kristidsintyg rörande förmalningen, som synas bliva erforderliga, i fall Kungl. Maj:ts förslag skall genomföras. Man får en föreställning om kontrollsvårigheterna av följande yttrande av departementschefen, sid. 105 i propositionen:

»För befrielse från avgift torde böra fordras, att odlaren vid den kvarn, där förmalningen äger rum, lämnar skriftlig av honom på heder och samvete avgiven förklaring, att mjöl och gryn, som tillverkas av ifrågasvarande vete, avses och skäligen beräknas åtgå för sådan husbehovsförbrukning, varom tidigare förmålt. Då närmare 3,000 kvarnar torde komma att beröras av anordningen, fordras naturligtvis en ganska vidlyftig kontrollapparat. I stor utsträckning torde man, i anslutning till vad kontrollstyrelsen framhållit, få lita till stickprovsvis skeende efterhandsgranskning genom av spannmålsnämnden utsedda funktionärer. Möjligheten att vid kontrollen i viss utsträckning använda de Ortsombud, vilka finnas för kontroll över mjölkavgiftens behöriga utgörande, synes böra tagas under övervägande.»

Kontrollen av arealen bleve betydligt enklare än kontroll å förmalningen, eftersom den endast skulle komma att gälla en mindre procent av odlarna. En utväg vore att överlämna kontrollen till hushållningssällskapen, vilka genom sina organ i kommunerna kunde granska de uppgifter, som komme att lämnas.

Utformningen av närmare bestämmelser rörande avgifternas uttagande torde böra överlämnas till Kungl. Maj:t.

Med stöd av det anförda hemställas,

att riksdagen måtte med avslag å Kungl. Maj:ts förslag till förordning om veteavgift besluta:

1) att veteavgiften skall i enlighet med ovan angivna grunder utgå endast för den veteodling, som överstiger viss procent av den odlade arealen; samt

2) uttala sig för att inlösningspriserna för brödspannmål av 1934 års skörd fastställas till sådana

belopp, att odlarna tillförsäkras samma priser som för 1933 års skörd.

Stockholm den 7 april 1934.

Arthur Heiding.

Gustav Johanson.

Ivar Pettersson,
Rosta.

Wilhelm Beck.

Aron Gustafsson,
Lekåsa.

Albin Eriksson.

Otto Niklasson.

Axel Hansson
i Rubbestad.

Anders Pettersson.

Ejnar Jonsson,
Mörbylånga.

Gust. E. Andersson,
Leabo.

Nestor Hammarlund.

M. L. Petersson,
Broaryd.

Victor J. Mattsson.

Jones Erik Andersson
i Ovanmyra.

Georg Nyblom.

Osc. Werner,
Höjen.

Otto Wallén.